

УДК 339.9.012.24

Борщ О.Л., аспірантка

Львівська державна фінансова академія

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙ НА ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЯХ

В статті розглянуто наукові підходи до класифікування інвестицій та їх вплив на розвиток прикордонних територій. Розглянуто основні риси відмінних видів інвестицій. Подано оцінку різних видів інвестицій для покращення рівня функціонування прикордонних територій.

Ключові слова: інвестиція, прямі інвестиції, портфельні інвестиції, прикордонні території.

Borshch O.

THEORETICAL BASES OF INVESTMENT ON THE BORDERLINE TERRITORIES

The present article considers scientific methods of the classification of the investment on the borderline territories. The paper reflects main differences of the investments. The estimate of the investments for the improvement of the borderline territories functioning is supplied.

Key words. Investment, direct investment, portfolio investment, borderline region.

Борщ О.Л.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИНВЕСТИЦИЙ НА ПОГРАНИЧНЫХ ТЕРИТОРИЯХ

В статье рассмотрены научные подходы к классификации инвестиций и их влияние на развитие приграничных территорий. Рассмотрены основные черты отличных видов инвестиций. Дана оценка различных видов инвестиций для улучшения уровня функционирования приграничных территорий.

Ключевые слова: инвестиции, прямые инвестиции, портфельные инвестиции, приграничные территории.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливим науковим та практичним завданням. Гармонійний розвиток прикордонних територій є неможливий без залучення та ефективного використання інвестицій. Зацікавленість інвестиційною діяльністю пояснюється тим, що інвестиції є ключовим складником

діяльності суб'єктів господарювання, що функціонують на ринку та процесу економічного зростання. Присутність інвестицій сприяє, передусім трансферові сучасних технологій, а також покращенню ситуації на ринках праці прикордонних територій.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідження інвестицій на прикордонних територіях здійснюють такі вітчизняні фахівці, як Н. Мікула, К. Васьківська, П. Беленький, Д. Стеченко та зарубіжні – П. Кругман, Е. Хелпман та інші.

Цілі статті. Метою даної статті є класифікувати та визначити місце інвестицій у розвитку прикордонних територій України.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Значення інвестицій в економіці зростає в ситуації, коли спостерігається брак власних фінансових засобів для модернізації, заміщення застарілої технологічної бази, а також покращення конкурентоспроможності.

У науковій літературі існують численні визначення та погляди на поняття інвестицій. У широкому значенні під інвестиціями розуміють вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення. При цьому приріст капіталу має компенсувати інвестору відмову від використання наявних коштів на споживання в поточному періоді, винагородити його за ризик, відшкодувати втрати від інфляції в майбутньому періоді.

Велика частина руху капіталу на міжнародному рівні ініціюється, перед усім, міжнародними фінансовими інституціями, державними інституціями, підприємствами та іншими учасниками ринку [2, с. 47-49]. Відбувається цей процес найчастіше в формі кредитів, в тому числі і торгових, або в формі прямих іноземних інвестицій [3, с. 13-18].

В міжнародних потоках капіталу, з однієї сторони, йдеться, про оборот позичкового капіталу, а з іншої, капіталом виробничим. Позичковий капітал – це обмін у міжнародному масштабі грошовими засобами, а також різного роду цінними паперами, за виключенням акцій. Натомість виробничий капітал виступає в міжнародному обороті в постаті прямих іноземних інвестицій, або, так званих, портфельних інвестицій. Суть портфельних інвестицій полягає в купівлі акцій, а також інших цінних паперів підприємств, ціль яких є отримання доходу [4, с. 211-216].

Таблиця 1

Порівняльна таблиця прямих та портфельних інвестицій

Риси	Прямі інвестиції	Портфельні інвестиції
Мета інвестиції	Здійснення довготермінового та ефективного контролю над фірмою, запровадження змін, нових технологій та утримання конкурентної переваги на ринку	Орієнтація інвестора на швидке одержання прибутку. Брак бажання здійснення контролю за діяльністю фірми
Мотиви інвестування	Передбачення інвестором не тільки рівня доходів та витрат, але також інших чинників.	Низький рівень ризику, а також вигідна процентна ставка.
Час тривання інвестиції	Довготермінова інвестиція	Короткотермінова інвестиція
Капітал, що вноситься інвестором до підприємства	Матеріальний, фінансовий, технологічний, ноу-хау	Виключно фінансовий капітал
Вихід на закордонні ринки	Вихід на закордонні ринки – процес довготривалий	Легкість виходу на закордонні ринки
Стабільність інвестиції	Висока, інвестор зацікавлений в стабільному доході	Низька, придбання цінних паперів залежить від їх ціни.
Сфера контролю інвестора	Інвестор має великий вплив на рентабельність даного підприємства	Інвестор не має впливу на рентабельність даного підприємства
Заохочення інвестування в країні, де здійснюються інвестиції	Складний та затратний процес	Легкість заохочення інвесторів в випадку державних цінних паперів

Публічна думка в країні, де здійснюються інвестиції	Висока поінформованість суспільства про розміри інвестицій	Низька поінформованість суспільства про розміри інвестицій.
---	--	---

*власне напрацювання автора

Варто звернути увагу на брак єдності між науковцями щодо парадигми прямих іноземних інвестицій. Розбіжності в поглядах можна виразити двома протилежними полюсами. З однієї сторони, прямі іноземні інвестиції є проявом раціонального ставлення підприємств, котрі за недосконалих умов ринку в такий спосіб провадять діяльність, що оптимізує розміщення засобів. З іншого боку ж виступають інструментом експлуатації одних країн іншими. Відсутність однозначності в науковій думці сприяє тому, що теоретичне обґрунтування цього явища є полярним.

Прямі іноземні інвестиції виступають, коли з однієї сторони, маємо справу з чинниками, що сприяють їм завдяки наявності капіталу (так звані, пуш фактори), а з іншого – чинниками, що притягують інвестиції країною-одержувачем (пул фактори) [4, с. 272]. Сприяючі чинники пояснюють мотиви виконання закордонних інвестицій, натомість притягуючі пояснюють бажання їх приймання країнами-одержувачами [5, с. 47-49].

Останні чинники становлять собою специфічні умови, пов'язані з формуванням попиту, конкуренції та умов виробництва в даній сфері. Вони відображають привабливість здійснення інвестицій в даній країні, а також рівень рентабельності запланованої інвестиційної діяльності. До макроекономічних чинників відносять: політичні, економічні, природні, юридичні, суспільні.

Політичні, економічні, юридичні, а також суспільні чинники творять інвестиційний клімат. Вони становлять узагальнення характеристичних умов, а також виникаючих з них ризиків, що впливають на рішення інвесторів [6, с. 13-18].

Висновки. Підсумовуючи розглянуті факти, дійдемо висновку, що для гармонійного розвитку прикордонних територій необхідно збільшувати обсяги припливу інвесторів на ці території. Оскільки існує брак власного капіталу для розбудови інфраструктури та успішного функціонування прикордонних територій, обов'язковою умовою для здійснення управління їх економічним потенціалом є

наявність прямих іноземних інвестицій. Існують ряд факторів, що дозволяють збільшити обсяги інвестицій на дані території. Ці фактори є визначальними для інвесторів та покращення їхніх показників збільшує привабливість прикордонних територій.

1. Закон України «Про режим іноземного інвестування» №94/96 – ВР від 19.03.1996р із змінами та поправками
2. E. Helpman, P. Krugman, Trade Policy and Market Security, Cambridge University Press, Cambridge 1989, - 67с.
3. di Tella, G. The Economics of the Frontier // Economics in the Long View, ed. C. P. Kindleberger and G. di Tella. London: Macmillan, Pp. 210-227, 2002.
4. Weaver, C. Territory and Function, The Evolution of Regional Planning. Edward Arnold, London, 2011, - 316с.
5. Васильців Т.Г., Борщевський В.В., Флейчук М.І. Пріоритети підвищення ефективності транскордонного співробітництва та зміцнення конкурентоспроможності підприємства Західних регіонів України. / Колектив авторів. За ред. Васильціва Т.Г. – Львів: ЛФ НІСД, 2010. – 168с.
6. Іван Козловський. Правові засади функціонування єврорегіонів в Україні. // Spojność społeczno-ekonomiczna a modernizacja regionów transgranicznych. Pod red. Dr. Prof. Habilitowany Michał Gabriel Woźniak, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Rzeszów 2008.